

KAMMERMUSIKFORENINGEN
136. SÆSON 2023-2024
Christians Kirke, Christianshavn

4.3.2024

Ensemble Mutatis

Eva Steinaa, obo
Brit Halvorsen, fløjte
Johnny Teyssier, klarinet
Jørgen B. Nielsen, fagot
Claudio Flückiger, horn
Emily Fowler, violin
Christian Ellegaard, violin
Susanja Beatrix Nielsen, bratsch
Carl-Oscar Østerlind, cello
Ditlev Damkjær, bas

Ensemble Mutatis er et klassisk kammerensemble i konstant bevægelse. Det består af 10 entusiastiske musikere, som alle har en solistisk uddannelse, og som ved siden af deres deltagelse i ensemblet er veletablerede på fremtrædende poster i danske og svenske orkestre. Ensemblet har taget navnet "Mutatis" – mutare: at forandre – fordi de ønsker at illustrere ensembles mangfoldighed. Med en strygekvinet og en blæserkvinet er Ensemble Mutatis i stand til at præsentere den klassiske verdens mangfoldighed af kammermusik spændende fra midten af 1700-tallet frem til nutiden. Som programmet i dag demonstrerer, excellerer ensemblet i at optræde i diverse mindre konstellationer. Vi får dem at høre i stigende opmarch: først fem, så ni, til sidst alle ti. Alle tre værker er eksempler på musik som fortjener at spilles langt mere.

Ved koncerten er den faste klarinettist Nanna Wendelboe erstattet af Johnny Teyssier.

Program

Richard Strauss (1864-1949) / Franz Hasenöhr (1885-1970): *Till Eulenspiegel einmal anders* (1954)

Franz Hasenöhr (navnet betyder egentlig "Lille Hareøre") var en ret flittig komponist, men dette værk er nok det eneste af ham som har fået en rimelig fast plads på koncertprogrammerne. Han har her taget Richard Strauss' berømte 15-minutters værk for stort, virtuost symfoniorkester, *Till Eulenspiegels lustige Streiche* fra 1895, og kopt det ned til ca. 9 minutter for fem musikere: violin, bas, klarinet, fagot, horn – med undertitlen *Grotesque musicale*. Så er vi advaret! Og vi skal også tænke på at Till Eulenspiegel var hovedpersonen i en højt elsket tysk folkebog fra 1500-tallet – om en tøjlesløs spøggefugl der med virtuositet drev gæk med folk som havde fortjent det.

Louise Farrenc (1804-1875): *Nonet* (1850)

Adagio – Allegro
Andante con moto
Scherzo, Vivace
Adagio – Allegro

Ved førsteopførelsen af dette værk var den nye 18-årige violinstjerne Joseph Joachim primarius. Det talstærke parisiske publikum fik et overflødhorn af

kammermusikalske rigdomme, som taler for sig selv på samme måde som et beslægtet værk: septetten af Beethoven – hvis værker Farrenc havde studeret med begejstring. Som Beethoven var hun selv koncertpianist. Samtidig var hun en højt skattet professor i klaver ved Pariser-konservatoriet – vistnok den eneste kvindelige konservatorieprofessor i hele det 19. århundrede. I dag får hendes værker - orkesterværker og kammermusik - stadig større udbredelse, trods den slet tilslørede nedlidenhed som kvindelige komponister altid har været oppe imod. Hun var livet igennem en ihærdig forkæmper for ligestilling. Efter den succes som hendes nonet opnåede, gik hun – ikke for første gang – til konservatoriets ledelse og forlangte ligeløn med de mandlige kolleger. Og denne gang lykkedes det.

Pause

Bo Holten: *Symfoni for 10*

Bo Holten skrev *Symfoni for 10* til Ensemble Mutatis til dets 10 års jubilæumssæson i 2022.

I en portrætartikel af Daniel Øhrstrøm i *Kristeligt Dagblad* 20. oktober 2023, skrevet i anledning af Bo Holtens 75-årsdag, fortæller han bl.a. om sig selv:

” ... når jeg tænker på min barndom, ser jeg mig selv i en sejlbad sammen med min fætter i strålende solskin. Ellers var jeg tit at finde på en fodboldbane, for jeg gik meget op i at spille fodbold dengang. ... Min mor døde, da jeg var 20 år. Det var nok også mit livs største sorg, for det var hårdt at miste min mor i den alder. Men fra hende har jeg trangen til det elegante og til at tage livet fra en glad og let vinkel. Og fra min far ser jeg hans interesse for stort set alt - astronomi, musik og sprog. Så det var et utroligt inspirerende hjem at vokse op i. Det var altså også ham, der gav mig interessen for musik og i første omgang jazz. Min far lyttede især meget til Miles Davis-plader og skaffede dem med specialimport.”

Hvem har udover din livsledsager haft størst betydning for at forme dig til den, du er?

”Det var uden tvivl min meget inspirerende og kompromisløse musiklærer i gymnasiet, Bendt Kallenbach. Gennem de tre år fik han os elever til at opføre både Brahms' requiem, Händels 'Messias' og Verdis requiem. Det burde jo næsten ikke være muligt, men det havde en kolossal indvirkning på mig. Han var en rigtig kunstnersjæl med en kompromisløs trang til at sætte ting i scene, som egentlig var umulige.”

Hvilket råd vil du gerne give andre, der gerne vil ind på samme område?

”Jeg synes, at det var en stor fordel, at jeg begyndte i en anden musikgenre, nemlig jazzen, så det har været en meget givende kontakt til andre musikalske verdener, der har været vigtige for mig. Den slags tværkulturel eller tværfaglig interesse tror jeg er meget vigtig.”

Hvad tror du på?

”Jeg tror på videnskaben. Jeg elsker at læse om videnskabelige resultater, og jeg har for eksempel læst meget om astronomi og evolutionslære. Men jeg tror også på musikkens helende, styrkende kraft. Måske er musikken nærmest min religion. Og jeg synes, at det er trist, at det står så ringe til med musikundervisningen i skolen herhjemme. Engang var Danmark en musiknation. Men nu forsømmer man musikundervisningen, mens de unge mistrives, selvom alle undersøgelser viser, at børns mentale sundhed forbedres voldsomt ved at lære dem at synge og spille musik.”

Fællessang

Det er forår. Alting klippes ned.
Der beskæres i buskadser og budgetter.
Slut med fordums fede ødselhed.
Vi begynder at træne til skeletter.
Jeg blir fem år ældre
ved hvert indgreb i min pung,
men når forårssolen skinner,
blir jeg ung!

Lad kun falde, hvad der knap kan stå ...
Men i så fald sku jeg altid komme kryv'nde,
hver gang skatten gir sig til at flå
mine sidste mønter fra mig hver den tyv'nde
Jeg blir tom i hjernen, .
træt og tung i sjæl og krop,
men når forårssolen skinner
står jeg op!

Og jeg fægter med min sparekniv.
Men den skraber bare hult i sparegrisen.
Der er ikke meget tegn på liv.
Selv i vinter var der dog en ko på isen.
Jeg har længe næret en
istap ved min barm,
men når forårssolen skinner,
blir jeg varm!

Solen skinner på fallittens rand.
Derfor denne dyrekøbte randbemærkning:
Der er caries i tidens tand.
Dens emalje trænger voldsomt til forstærkning!
Snart skal jeg og mine sidste
tænder skilles ad,
men når forårssolen skinner,
blir jeg glad!

Tag da kun min sidste spinkle mønt.
Livets sol er min den sidste del af livet,
for 'som solfanger er jeg nu begyndt
at forstå, at Alt og Intet er os givet.
Og en gang går solen sin
runde uden mig,
men når forårssolen skinner,
lever jeg!

Benny Andersen

Konserterne i Kammermusikforeningen af 1887 støttes løbende af en række velgørende fonde – for tiden Augustinus Fonden, Knud Højgaards Fond, Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond og William Demant Fonden.